



## PLA DOCENT

<b>Curs:</b> 3r
<b>Especialitat:</b> Coreografia i interpretació / Pedagogia de la dansa
<b>Matèria:</b> Tècniques de dansa i moviment
<b>Codi de l'assignatura:</b> 430001
<b>Títol de l'assignatura:</b> Teoria de l'actuació
<b>Subtítol:</b>
<b>Tipus d'assignatura:</b> Obligatòria
<b>Adscripció de l'assignatura:</b> Departament de Teoria i història
<b>Crèdits ECTS de l'assignatura:</b> 3 ECTS
<b>Hores totals de l'assignatura:</b> 75h
45 h lectivitat presencial (60%) - 30 h de treball autònom de l'alumnat (40%) <b>Impartició:</b> A determinar segons horaris
<b>Professors/es:</b> A determinar segons POA
<b>Descriptor:</b> Descripció i anàlisi dels principis generals de l'actuació. L'assignatura aporta una mirada transversal de les diverses tradicions tècniques referides a l'actuació per tal de formular principis i lògiques de treball comunes que permeten explicar de quina manera l'actor-ballerí construeix la seva capacitat expressiva i la comunicació amb els seus espectadors. Les tradicions d'actuació són considerades en tota la seva amplitud, incloent les euro-americanes i les tradicionals asiàtiques, així com les relatives als diversos gèneres d'actuació (dansa, actor de text i mim).
<b>Requisits:</b> Sense requisits
<b>Observacions:</b>

### COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L' ASSIGNATURA:

#### Competències genèriques (transversals):

1. Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
2. Desenvolupar idees i arguments de manera raonada i crítica.
3. Buscar l'exel·lència i la qualitat en la seva activitat professional.
4. Dominar la metodologia de recerca en la generació de projectes, idees i solucions viables.
5. Contribuir amb la seva activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seva incidència en els diversos àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius.
6. Fomentar l'expressió i la creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint riscos, tolerant el fracàs i valorant de manera equilibrada l'èxit.

#### Competències específiques:

1. Dominar els principals conceptes de Teoria de l'Actuació i aplicar-los correctament per obtenir informació relacionada amb els processos del treball actoral.
2. Analitzar l'actuació des d'una mirada transcultural per identificar principis i lògiques de treball comunes a les diverses èpoques, contextos, gèneres i tradicions escèniques.
3. Ser capaç de relacionar adequadament aquests principis comuns amb les formes, regles i llengües de treball pròpies de cada tradició performativa.
4. Ser capaç d'abordar i analitzar els principals debats que s'han produït al voltant del treball actoral.
5. Investigar per concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant pel que fa a la metodologia de treball com a la renovació estètic.



### Altres competències de l'assignatura:

- Ser capaç d'abordar els principals debats que s'han produït al voltant de les qüestions que fonamenten l'actuació.
- Apropar-se als textos relatius a l'actuació escrits per directors, coreògrafs, actors i ballarins per tal de saber extreure'n el coneixement pragmàtic que contenen.
- Adquirir independència, autonomia i responsabilitat vers el propi aprenentatge i el desenvolupament de les seves habilitats.
- Dominar els principals conceptes de l'assignatura i saber-los aplicar per obtenir informació.
- Ser capaç de pensar el teatre i la dansa d'una manera transversal.
- Saber analitzar l'actuació des d'una mirada transversal per identificar els principis i lògiques de treball comunes a les diverses èpoques, contextos, gèneres i tradicions escèniques.
- Ser capaç de relacionar adequadament aquests principis comuns amb les formes, regles i llengües de treball pròpies de cada tradició d'actuació.

### RESULTATS DE L'APRENTATGE:

#### **Coneixements:**

1. C1 Capacitat de comprensió sobre el plantejament estètic, filosòfic i conceptual d'un coreògraf determinat.
2. C2 Capacitat per a seguir el procés, desenvolupar i profunditzar dins una proposta coreogràfica donada.
3. C3 Conèixer l'estructura conceptual adequada per fer Teoria de l'Actuació.
4. C4 Dominar la complexitat d'aspectes que entren en joc en l'anàlisi de l'actuació.
5. C5 Conèixer les principals formes d'actuació pròpies de cada context i tradició escènica.
6. C6 Conèixer les diverses llengües de treball pròpies de les diverses tradicions tècniques.
7. C7 Dominar la mirada transversal entre les diverses formes i gèneres d'actuació.
8. C8 Conèixer els principals problemes metodològics que entren en joc a l'hora d'analitzar l'actuació.
9. C9 Saber diferenciar la realitat del procés pedagògic, el procés creatiu, i el resultat que l'actor-ballarí exhibeix davant l'espectador.
10. C10 Conèixer el valor de les diverses fonts documentals a l'hora d'analitzar el funcionament intern de l'actuació.
11. C11 Adquirir les eines necessàries per llegir d'una manera fructífera els textos escrits per actors /ballarins o mestres d'actors / coreògrafs, és a dir aquells textos que intenten transmetre una experiència pràctica.

#### **Habilitats, procediments o destreses:**

12. H1 Saber aplicar adequadament l'estructura conceptual de l'assignatura per obtenir informació.
13. H2 Saber establir la pertinença i la rellevància dels diversos aspectes que entren en joc en l'actuació a l'hora.
14. H3 Saber analitzar de quina manera l'actor-ballarí adquireix la seva capacitat expressiva.
15. H3 Saber establir la pertinença i rellevància d'aquests aspectes a l'hora d'analitzar de quina manera l'actor-ballarí construeix la comunicació amb els seus espectadors.
16. H4 Saber apreciar el valor expressiu de les formes d'actuació pròpies de les diverses tradicions tècniques.
17. H5 Saber identificar el contingut pràctic encapsulat en les diverses llengües de treball pròpies de les diverses tradicions tècniques.
18. H6 Saber establir relacions i equivalències entre aquestes llengües de treball.
19. H7 Saber trasplantar informació d'un gènere d'actuació a un altre.
20. H8 Saber diferenciar entre el punt de vista de l'actor-ballarí i el punt de vista de l'espectador a l'hora d'analitzar l'actuació.



21. H9 Saber identificar i comprendre la relació entre la lògica del procés pedagògic, la lògica del procés creatiu i la lògica del resultat que percep l'espectador.
22. H10 Saber extreure informació de diverses fonts documentals a l'hora d'analitzar els fonaments de l'actuació.
23. H11 Saber individualitzar l'experiència pràctica que contenen els textos escrits per actors / ballarins o mestres d'actors / coreògrafs.
24. H12 Saber relacionar adequadament les diverses experiències pràctiques xifrades en les formulacions verbals d'aquests llibres.

#### **Actituds:**

25. A1 Tenir autonomia a l'hora de buscar informació, sintetitzar-la i saber-la exposar.
26. A2 Ser crític amb les pròpies idees i flexible per tal de poder resoldre problemes que apareguin en contextos diferents.
27. A3 Tenir una mirada oberta cap a les diverses tradicions o models actorals.
28. A4 Ser capaç d'aprendre dels propis errors.
29. A5 Exposar els propis punts de vista amb una actitud dialogant i constructiva.
30. A6 Ser inquiet i obert a l'hora d'apropar-se a l'anàlisi dels diversos procediments d'actuació.

#### **CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):**

- **1. Introducció:** El concepte d'actuació. Història de l'actuació versus Teoria de l'actuació. Què és l'antropologia i com es relaciona amb l'actuació a través dels primers estudis sobre la dansa i a través de l'Antropologia teatral.
- **2. Debats i conceptes sobre l'actuació:** concepcions racionalistes de l'actuació, el paradigma de l'interpretador i la conceptualització posterior. *Interpretar* segons aquestes conceptualitzacions. Llenguatge artístic de l'intèrpret.
- **3. Comportament Escènic:** Diferenciació entre comportament quotidià i escènic. Tècnica. Expressió-expressivitat. Pre-expressivitat i nivells d'organització. Procés pedagògic, procés creatiu i resultat.
- **4. Constricció:** El principi de constricció: formulació i tipus genèrics de constriccions. La funció de les constriccions en l'actuació. El concepte d'incorporació: l'obtenció d'un coneixement tàcit. Dos grans models d'actuació: codificat i no codificat. Les constriccions en la lògica pedagògica i creativa de l'actuació codificada. Les constriccions en la lògica pedagògica de l'actuació no codificada: els exercicis del *training*.
- **5. Principi d'equivalència:** Formulació, problemàtiques i procediments per crear equivalències. L'equivalència i el canvi epistemològic en la concepció d'actuació.
- **6. Oposicions:** Oposició i presència escènica. Exemples en l'aplicació d'aquest principi en diferents tècniques. Les resistències i la seva funció en el comportament escènic. Les oposicions en el *training*: estratègies i exercicis.
- **7. Segmentació i Equilibri:** Les virtuts de la segmentació, la subdivisió com l'essència de la segmentació. Equilibri en l'actuació, equilibri de "luxe". Alteració de l'equilibri i percepció de l'espectador. Diverses maneres de concebre el treball sobre l'equilibri: exercicis i estratègies pedagògiques.
- **8. Energia:** De què parlem quan parlem d'energia en l'àmbit de l'actuació. Energia a Orient i a Occident, com es treballa. Tipologia i composició de la presència escènica. L'impuls o el nivell cel·lular de l'actuació. Energia en l'espai / energia en el temps. L'absorció de l'acció. La suspensió de l'energia o la immobilitat dinàmica.

#### **METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:**

##### **Metodologia**

**3ECTS: 75h. DE TREBALL DE L'ALUMNE**

**PROPORCIÓ: 60% TREBALL PRESENCIAL (45H.)**

**TREBALL AUTÒNOM (30H.)**



## 1. TREBALL PRESENCIAL (60% del treball total de l'alumne: 45h.)

El treball presencial podrà incloure: Exposicions a càrrec del professor

- Anàlisis videogràfiques.
- Comentaris de textos.
- Debats entre els alumnes sobre qüestions i problemàtiques proposades pel professor.
- Exercicis dels alumnes que després seran posats en comú per tal que cada alumne pugui contrastar el resultat del propi exercici amb el dels seus companys.
- El treball presencial també pot incloure tutories o altres activitats que el professor/a cregui convenients.

## 2. TREBALL AUTÒNOM (40% del treball total de l'alumne: 30 h.)

En el treball autònom l'alumne/a:

- Llegirà la bibliografia obligatòria.
- Llegirà la bibliografia optativa que proposi el professor/a o altres fonts bibliogràfiques que ell/ella mateix/a cregui oportú per complementar el treball de l'assignatura.
- Farà els treballs que encarregui el professor/a.
- Es prepararà per als debats que programi el professor/a.
- Estudiarà els apunts presos durant les classes.

### **AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):**

S'avaluarà:

- Assistència a classe. L'alumne/a haurà de complir com a mínim el 75% de presencialitat a les classes.
- Actitud. El professor/a avaluarà la qualitat de la presencialitat de l'alumne/a i molt especialment la seva participació en la dinàmica de les classes i els debats.
- Exercicis fets a classe. Es tindrà en compte la capacitat d'aplicar els conceptes treballats a classe.
- Exercicis fets fora de classe. Es tindrà en compte el lliurament dins del termini proposat pel professor, la qualitat de l'expressió i l'assoliment dels objectius marcats per cada treball. El professor/a també estarà a disposició dels alumnes per tal d'efectuar una tutoria personalitzada d'avaluació sempre que alumne/a ho cregui convenient.

#### **Ponderacions:**

Assistència, actitud i participació 20%

Treball a l'aula 40%

Treball final 30%

Presentació oral 10%

#### **Avaluació única:**

La modalitat d'avaluació única es podrà establir en casos excepcionals que, un cop feta la matrícula, justifiquin documentalment una causa imprevista i sobrevinguda de força major que impedeixi l'assistència regular a l'assignatura i en casos de canvi o solapament horari provocats per l'escola amb posterioritat al període de matriculació. Es pot consultar el detall d'aquesta modalitat a la Guia de l'estudiant del CSD.

#### **Assistència:**

L'assistència mínima per aprovar l'assignatura és del 70%-80% segons el criteri del docent. Només es consideraran faltes justificades les absències per activitats acadèmiques aprovades per l'escola. Es poden consultar més detalls sobre l'assistència a la Guia de l'estudiant del CSD.

### **BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:**

Bàsica:

AAVV, (a cura de Jorege SAURA), Actores y actuación. Antología de textos sobre la interpretación, Vol I (429 a.C. – 1858), Fundamentos, Madrid 2006.



Vol II (1863 – 1914), Fundamentos, Madrid 2007.

Vol III (1915 – 2000), Fundamentos, Madrid 2007.

AAVV (a cura de Concetta LO IACONO), Il danzatore attore. Da Noverre a Pina Baush. Studi e fonti. Dino Audino, Roma 2007 (Conté textos d'intel.lectuals i professionals del teatre i la dansa. Entre els professionals: Noverre, Delsarte, Decroux, Barrault, Meyerhold, Laban, Wigman, Joss, Baush, Barba i Grotowski)

AAVV, Incorporated Knowledge, (a cura de Thomas LEABHART) "Mime Journal", Claremont 1995 AAVV (a cura de Franco RUFFINI), Le théâtre qui danse, "Bouffonneries" no.22/23, Lectoure 1989. ASLAND Odette, El actor en el siglo XX, Gustavo Gili, Barcelona 1979  
BARBA Eugenio i SAVARESE Nicola, El arte secreto del actor, Escenología AC, Mèxic DF 2009.

BARBA Eugenio, La canoa de papel, Escenología AC, Mèxic DF 1992.

BROOK Peter, La puerta abierta, reflexiones sobre la interpretación y el teatro, Alba, Barcelona 1994

Michael CHEJOV, Sobre la técnica de la actuación, Alba editorial, Barcelona 1999.

CUNNINGHAM Merce, El bailarín y la danza (Conversaciones de Merce Cunningham con Jacqueline Lesschaeve), Global Rhythm Press, Barcelona 2009.

DECROUX Etienne, Paraules sobre el mim, Institut del Teatre, Barcelona 2008 (edició en castellà: Palabras sobre el mimo, Ediciones el Milagro, Mèxic D.F.)

FO Dario, Manual mínimo del actor, Hiru, Hondarribia 1998

GROTOWSKI Jerzy, Hacia un teatro pobre, Siglo XXI, México D.F. 1987

HUMPHREY Doris, El arte de crear danzas, Universitaria de Buenos Aires, Buenos aires 1965.

LABAN Rudolf, El dominio del movimiento, Fundamentos, Madrid 2006

LABAN Rudolf, Danza educativa moderna, Paidós, Buenos Aires 1976.

LABAN, Rudolf, "L'espace dynamique, le sixième sens", dins Espace dynamique. Textes inédits. Choreutique. Vision de l'espace dynamique, Nouvelles de la Danse, pàg.21-26, Contredanse, Brusel.les 2003.

LECOQ Jacques, El cuerpo poético, Alba Editorial, Barcelona 2007

MEYERHOLD Vsevolod, El actor sobre la escena, Gaceta, México D.F. 1986 (recopilació de textos en forma de diccionari a cura d'Edgar Ceballos)

V. MEJERCHOL'D, L'attore biomeccanico, Ubulibri, Milà 1993

NIKOLAIS Alwin i LOUIS Murray, The Nikolais/Louis dance Technique. A philosophy and Method of Modern Dance, Routledge, Nova York 2005.

NOVERRE Jean-Georges, Cartas sobre la danza y los ballets, Librerías deportivas Estaban Sanz SL, Madrid 2004.

OIDA Yoshi, El actor invisible, Alba Editorial, Barcelona 2010.

RICHARDS Thomas, Trabajar con Grotowski sobre las acciones físicas, Alba, Barcelona 2005.

RUIZ Borja, El arte del actor en el siglo XX. Un recorrido teórico y práctico por las vanguardias, Artezblai, Bilbao 2008,

SAVARESE Nicola, Teatro Eurasiano (danzas y espectáculos entre Oriente y Occidente) Escenología A.C., Mèxic DF 2001 (versió ampliada: Eurasian Theatre, Icarus, Holstebro-MaltaWroclaw 2010.

SCHLICHER, Susanne, Teatre-Dansa, Institut del Teatre, Barcelona 1993.

SHAWN Ted, Chaque petit mouvement. À propos de François Delsarte, Centre National de la Danse, Éditions Complexe, Brusel.les 2005.

C. STANISLAVSKI, Obra completa en 5 volums, Quetzal, Buenos Aires 1986-88. I. Mi vida en el arte

II. El trabajo del actor sobre sí mismo (en el proceso creador de las vivencias) III. El trabajo del actor sobre sí mismo (en el proceso creador de la encarnación) IV. El trabajo del actor sobre su papel  
V. Trabajos teatrales. Correspondencia

ZEAMI MOTOKIYO Fushikaden (tratado sobre la práctica del teatro No y cuatro dramas No), Trotta, Madrid 1999.

### **Complementària**

La donarà a classe el professor que faci l'assignatura